

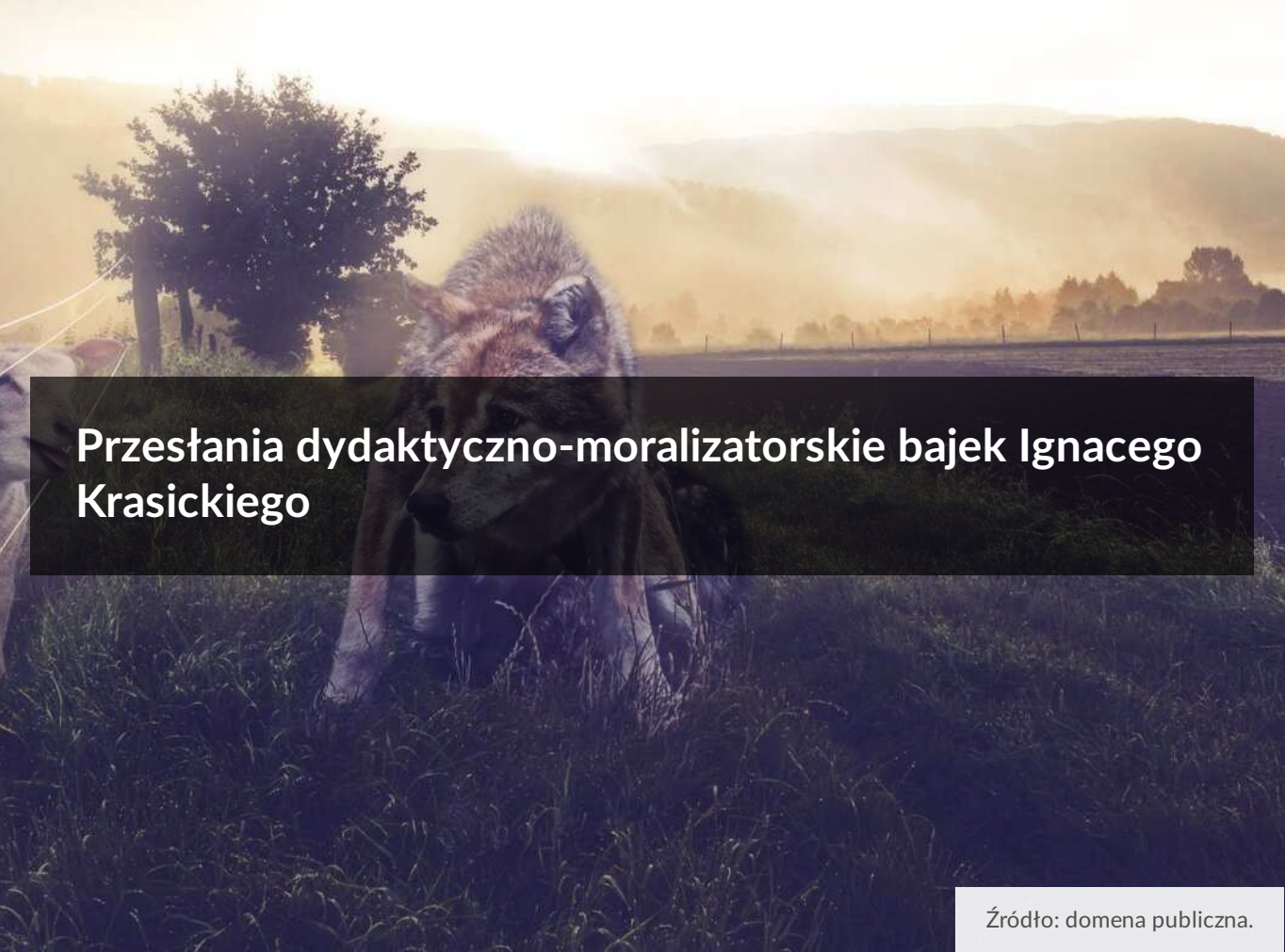
Przesłania dydaktyczno-moralizatorskie bajek Ignacego Krasickiego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Ilustracja interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Ignacy Krasicki, *Do dzieci*.
- Źródło: Franciszek Ksawery Dmochowski, *Sztuka rymotwórcza*, oprac. Stanisław Pietraszko, Wrocław 1956, s. 58.
- Źródło: Ignacy Krasicki, *Dewotka*.
- Źródło: Ignacy Krasicki, *Jagnię i wilcy*.
- Źródło: Józef Tomasz Pokrzywniak, *Ignacy Krasicki*, Warszawa 1992, s. 58.
- Źródło: Ignacy Krasicki, *Dzieci i żaby*.
- Źródło: Ignacy Krasicki, *Ptaszki w klatce*.
- Źródło: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 26.
- Źródło: Ignacy Krasicki, *Lew i zwierzęta*, [w:] tegoż, *Dzieła wybrane*, t. I, oprac. Zbigniew Goliński, Warszawa 1989, s. 474.

- Źródło: Ignacy Krasicki, *Wstęp do bajek*, [w:] tegoż, *Dzieła wybrane*, t. I, oprac. Zbigniew Goliński, Warszawa 1989, s. 466.
- Źródło: Euzebiusz Słowacki, *Prawidła wymowy i poezji*. Cytat za: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [hasło w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 27.
- Źródło: Ignacy Krasicki, *O rymotwórstwie i rymotwórcach*. Cytat za: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [hasło w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 27.
- Źródło: Grzegorz Piramowicz, *Krótkie zebranie nauki o apolgu, czyli bajce*. Cytat za: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [hasło w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 27.

A photograph of a wolf standing in a grassy field at sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow. The wolf is in the foreground, looking towards the camera. In the background, there are trees and a fence.

Przesłania dydaktyczno-moralizatorskie bajek Ignacego Krasickiego

Źródło: domena publiczna.

((Ignacy Krasicki

Do dzieci

O wy, co wszystkie porzuciwszy względy,
Za cackiem **bieżyć** gotowi w zapędy,
Za cackiem, które zbyt wysoko leci,
Bajki wam niosę, posłuchajcie, dzieci.

Wy, których tylko niestatek żywiołem,
Co się o fraszki uganiacie **współem**,
O fraszki, **których zysk maże i szpeci**,
Bajki wam niosę, posłuchajcie, dzieci.

Wy, którzy **marne** przybrawszy postaci,
Baśniami ludzi umiecie współbraci,
Baśniami, które umysł płochy kleci,
Bajki wam niosę, posłuchajcie, dzieci.

Ignacy Krasicki rozpoczął swój zbiór *Bajek i przypowieści* wierszem dedykacyjnym *Do dzieci*, ale to nie najmłodszy byli adresatami jego utworów, lecz zdemoralizowani dorośli. Nie bez ironii „Takie «dzieci» poddawał Krasicki swojej edukacji społecznej”^{1}.

Twoje cele

- Określisz, jakie postawy i cechy ludzkie są piętnowane w bajkach.
- Uzasadnisz, na czym polega konwencjonalność i alegoryczność bajek.
- Sformułujesz przesłania moralizatorsko-dydaktyczne bajek.

Przeczytaj

Informacje o Ignacym Krasickim znajdziesz m.in. w lekcji: [Bajki Ignacego Krasickiego](#)

Bajkopisarstwo

((Franciszek Ksawery Dmochowski

Sztuka rymotwórcza

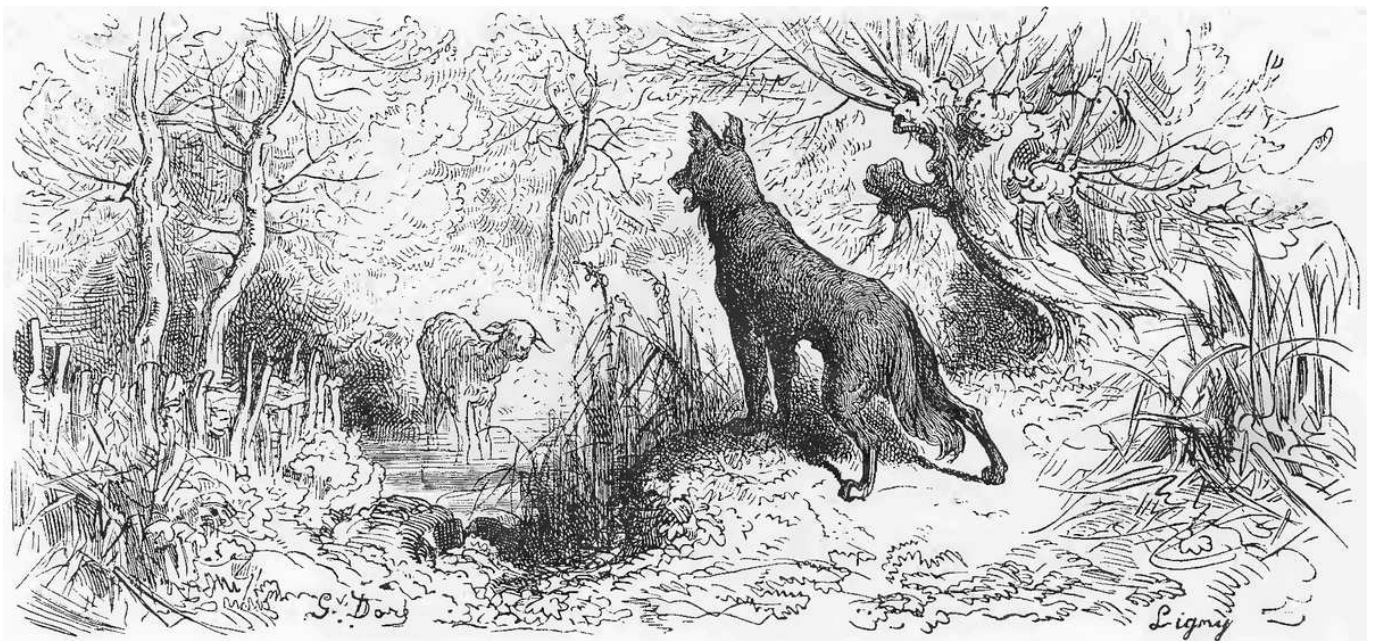
W różnych rzeczy postaci i różnego zwierza

Bajka prosto do celu moralnego zmierza.

Co zwierzęta gadają, w czym się mylnie rządzą,

Niech się stąd uczą ludzie, niech równie nie błędzą

Źródło: Franciszek Ksawery Dmochowski, *Sztuka rymotwórcza*, oprac. Stanisław Pietraszko, Wrocław 1956, s. 58.

Grafika z książki *Bajki*, Jean de La Fontaine, nakładem i drukiem Jana Noskowskiego, Warszawa 1876

Źródło: domena publiczna.

Tak pisał Franciszek Ksawery Dmochowski w *Sztuce rymotwórczej*, określając jedną z najważniejszych cech bajki jako gatunku typowego dla literatury oświecenia – jej przesłanie dydaktyczno-moralizatorskie. Za pierwszego twórcę bajek uznaje się legendarnego niewolnika Ezopa z Frygii (VI wiek p.n.e.). Opowiadane przez niego przypowieści zostały spisane w formie krótkich utworów narracyjnych przez Fedrusa. Powstał wówczas imponujący zbiór pięciu ksiąg liczący sto trzy utwory. Ezop był niewolnikiem, dlatego nie mógł bezpośrednio formułować swoich obserwacji i refleksji,

stał jego opowieści są pełne aluzji i niedomówień. Informacje te były więc zakamuflowane, a jego opowieści – pełne aluzji i niedomówień. Od nazwiska pierwszego bajkopisarza wywodzi się określenie „**mowa ezopowa**”, oznaczające rodzaj komunikacji między autorem a czytelnikiem, który polega na celowo aluzyjnym przedstawianiu treści. Greckim naśladowcą bajek Ezopa był Babrios (I–II wiek), jednak tworzone przez niego utwory nie zyskały takiej popularności, jak teksty Ezopa utrwalone przez Fedrusa. Nobilitacja bajkopisarstwa jako gatunku moralizatorsko-dydaktycznego nastąpiła w Europie dopiero w XVII wieku. To wtedy rozbudowane bajki narracyjne zaczął tworzyć najslawniejszy francuski bajkopisarz – Jean de La Fontaine (1621–1695), który utorował drogę rozwoju gatunku w epoce oświecenia.

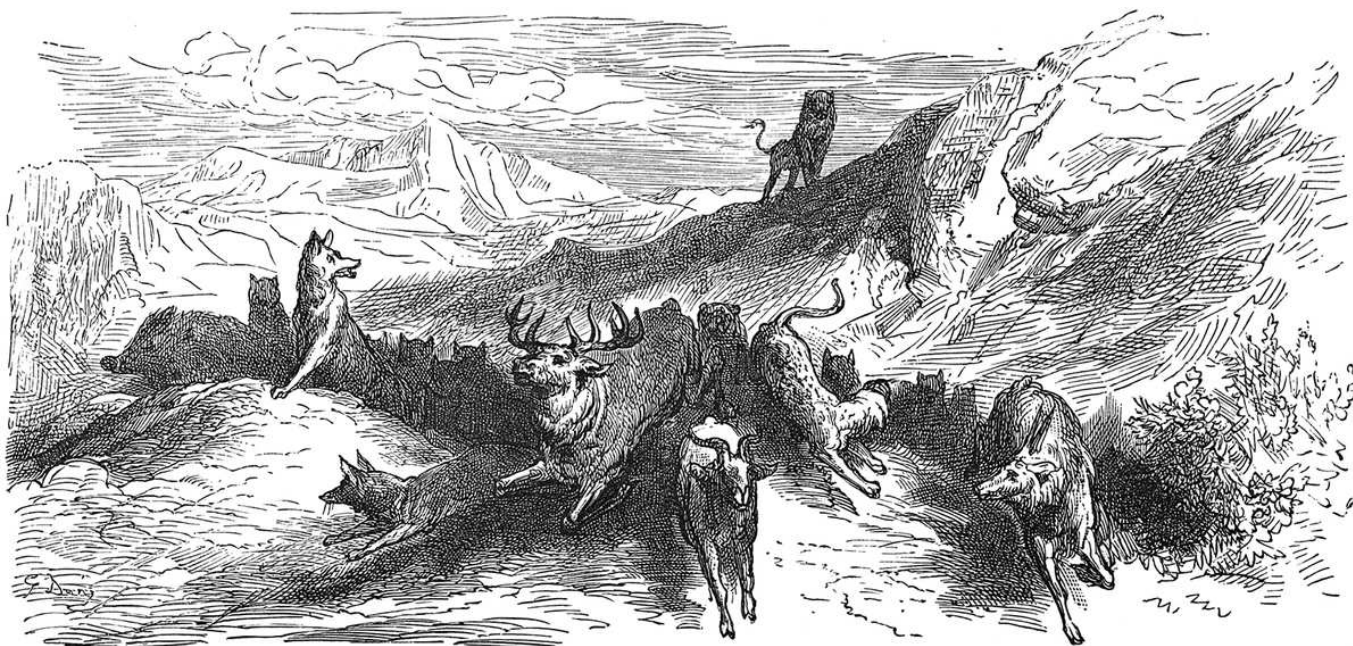
((Zbigniew Goliński

Bajka

Bajki dzielono również między innymi na apologus i parabolę. „Apologus to utwór, który przedstawia działania zwierząt, roślin i bytów nieożywionych [...]. Celem apologu było oświecenie obyczajów ludzkich i nauki moralne. Twórczość wzorcową reprezentował w tym zakresie Ezop. Parabola był to utwór objaśniający ukrytą pod fikcyjnym wydarzeniem prawdę ogólną; zachowania, czyny przedstawionych w nim postaci ludzkich egzemplifikować miały – niejako przez porównanie z sytuacjami znanymi z codziennego doświadczenia – typowe postawy moralne i skłonności ludzkie; jako najpospolitsze przykłady brane były przypowieści biblijne, np. o synu marnotrawnym”.

Źródło: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 26.

Rozwój gatunku w Polsce

Źródło: domena publiczna.

W Polsce, w epoce renesansu, po gatunek bajki sięgnął jako pierwszy Biernat z Lublina. Wykorzystywał on przede wszystkim wątki zapoczątkowane przez Ezopa. Większą popularnością bajkopisarstwo cieszyło się jednak dopiero w epoce oświecenia. Przyjmuje się, że XVIII wiek to apogeum rozwoju gatunkowego bajki – tworzyło je wielu cenionych polskich pisarzy. To wówczas ukształtowały się w pełni normy gatunkowe oraz powstawało wiele rozpraw teoretycznych, w których łączono bajkę z ważnymi przesłaniami społecznymi.

Największą popularnością cieszyły się utwory pisane przez Ignacego Krasickiego. Poeta jest autorem dwóch zbiorów – *Bajek i przypowieści* oraz *Bajek nowych*. Zgodnie z utrwalonymi w tradycji literackiej normami bohaterami tekstów Krasickiego były najczęściej zwierzęta, reprezentujące określone typy ludzkich charakterów, zaś on sam przyjmował postawę moralisty i krytycznego obserwatora sytuacji społeczno-politycznej Rzeczypospolitej. Dążył jednak do uniwersalizacji wymowy bajek, zwracając uwagę na charakterystyczne postawy i zachowania ludzi. Do dziś wiele z bajek Krasickiego nie straciło na aktualności, a poeta uznawany jest za jednego z bardziej przenikliwych obserwatorów współczesnych mu czasów.

Ignacy Krasicki

Ptaszki w klatce

„Czegoż płaczesz? – staremu mówił czyżyk młody –
Masz teraz lepsze w klatce niż w polu wygody.”

„Tyś w niej zrodzon – rzekł stary – przeto ci wybaczę;
Jam był wolny, dziś w klatce – i dlatego płaczę.”

((Ignacy Krasicki

Dzieci i żaby

Koło jeziora

Z wieczora

Chłopcy wkoło biegały

I na żaby czuwały:

Skoro która wypływała,

Kamieniem w łeb dostawała.

Jedna z nich, śmielszej natury,

Wystawiwszy łeb do góry,

Rzekła: «Chłopcy, przestańcie, bo się źle bawicie!

Dla was to jest igraszką, nam idzie o życie».

Źródło: Ignacy Krasicki, *Dzieci i żaby*.

((Józef Tomasz Pokrzywniak

Ignacy Krasicki

Owa przenikliwość doszła do głosu najpełniej w *Bajkach i przypowieściach*. I w nich niekiedy Krasicki drwi ze świata, ośmiesza ludzkie wady i słabości, moralizuje, uczy skromności, poczucia miary, przestrzega przed pychą, zadufaniem, odsłania pozorne wartości. Przede wszystkim jednak rozpoznaje i celnie opisuje istotne mechanizmy rządzące światem i ludzkim postępowaniem. Dość powszechnie uważa się, że bajki ujawniają najbardziej osobiste przeświadczenia autora. Że w tych krótkich, najczęściej alegorycznych utworach [...] poeta zawarł najpełniejszy, choć zróżnicowany wewnętrznie opis i osąd ludzkiego losu – aktualny wtedy i uniwersalny do dziś

Źródło: Józef Tomasz Pokrzywniak, *Ignacy Krasicki*, Warszawa 1992, s. 58.

((Ignacy Krasicki

Jagnię i wilcy

Zawždy znajdzie przyczynę, kto zdobyczy pragnie.
Dwóch wilków jedno w lesie nadybali jagnię;
Już go mieli rozerwać; rzekło: „Jakim prawem?”
„Smacznyś, słaby i w lesie!” – Zjedli niebawem.

Źródło: Ignacy Krasicki, *Jagnię i wilcy*.

((Ignacy Krasicki

Dewotka

Dewotce służebnica w czymsiś przewiniła
Właśnie natenczas, kiedy pacierze kończyła.
Obróciwszy się przeto z gniewem do dziewczyny,
Mówiąc właśnie te słowa: «...i odpuść nam winy,
Jako my odpuszczamy», biła bez litości.
Uchowaj, Panie Boże, takiej pobożności!

Źródło: Ignacy Krasicki, *Dewotka*.

Słownik

alegoria

(gr. *allēgoría* od *allēgoréo* – mówię w przenośni, obrazowo) postać, idea lub wydarzenie, które poza dosłownym znaczeniem ma również sens przenośny; w przeciwieństwie do symbolu alegorię interpretuje się jednoznacznie; np. kobieta z wagą i przepaską na oczach jest alegorią sprawiedliwości

gatunek synkretyczny

(gr. *synkrētismós* – sojusz miast kreteńskich; połączenie) gatunek, który posiada cechy co najmniej dwóch z trzech rodzajów literackich: epiki, liryki lub dramatu

klasycyzm

(łac. *classicus* – należący do pierwszej, najlepszej klasy) postawa artystyczna wyrażająca się naśladowaniem pełnych proporcji i umiaru wzorów antycznych w sztuce; także nazwa prądu literackiego epoki oświecenia, wyróżnianego obok sentymentalizmu i rokoka

mowa ezopowa

(nazwa wywodzi się od starożytnego bajkopisarza Ezopa) sposób formułowania wypowiedzi tak, aby treść została przekazana w sposób ukryty, zawoalowany; jako sposób komunikacji autora z czytelnikiem język ezopowy był stosowany w polskiej literaturze szczególnie w okresach natężonej cenzury, na przykład podczas zaborów

Ilustracja interaktywna

Polecenie 1

Przeczytaj definicje bajki, jakie były formułowane przez różnych twórców w okresie oświecenia. Na ich podstawie wypisz najważniejsze cechy gatunkowe bajki.

((Grzegorz Piramowicz

Krótkie zebranie nauki o apolgu, czyli bajce

[Bajka] jest to powieść jakiej sprawy alegoryczna, to jest zmyślona, a prawdę wyrażająca.

Źródło: Grzegorz Piramowicz, *Krótkie zebranie nauki o apolgu, czyli bajce*. Cytat za: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [hasło w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 27.

((Ignacy Krasicki

O rymotwórstwie i rymotwórcach

[Bajka] jest to powieść zwierzętom pospolicie przywłaszczona, ażeby z ich przykładu lub mówienia nieznacznie do siebie przystosowaną naukę ludzie, którzy ją czytają lub słyszą, brali.

Źródło: Ignacy Krasicki, *O rymotwórstwie i rymotwórcach*. Cytat za: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [hasło w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 27.

((Euzebiusz Słowacki

Prawidła wymowy i poezji

Bajka jest to krótki poemat, zawierający powieść o jakimś zdarzeniu, w którym pod zasłoną alegorii wystawia się w najwyższym świetle i mocy prawda jaka moralna.

Źródło: Euzebiusz Słowacki, *Prawidła wymowy i poezji*. Cytat za: Zbigniew Goliński, *Bajka*, [hasło w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977, s. 27.

Polecenie 2

Przeanalizuj schemat interaktywny dotyczący cech gatunkowych bajki. Wyjaśnij, dlaczego jest to gatunek literacki szczególnie eksponujący przesłania dydaktyczno-moralizatorskie.

Polecenie 3

Korzystając z dowolnych źródeł, wyszukaj bajki ilustrujące cechy gatunkowe przedstawione na schemacie interaktywnym. Wypisz ich tytuły oraz wybrane cytaty.

Schemat obrazujący podział bajek i ich cechy.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Sprawdź się

Teksty źródłowe do ćwiczeń

((Ignacy Krasicki

Wstęp do bajek

Był młody, który życie wstrzemięźliwie pędził;
Był stary, który nigdy nie łajał, nie zrzędził;
Był bogacz, który zbiorów **potrzebnym** udzielał;
Był autor, co się z cudzej sławy rozweselał;
Był celnik, który nie kradł; szewc, który nie pijał;
Żołnierz, co się nie chwalił; łotr, co nie rozbijał;
Był minister rzetelny, o sobie nie myślał;
Był na koniec poeta, co nigdy nie zmyślał.
– A cóż to jest za bajka? Wszystko to być może!
– Prawda, jednakże ja to między bajki włożę.

Źródło: Ignacy Krasicki, *Wstęp do bajek*, [w:] tegoż, *Dzieła wybrane*, t. I, oprac. Zbigniew Goliński, Warszawa 1989, s. 466.

((Ignacy Krasicki

Lew i zwierzęta

Lew, ażeby dał dowód, jak wielce łaskawy,
Przypuszczał **konfidentów** do swojej zabawy.
Polowali z nim razem, a na znak miłości
On jadł mięso, **kompanom** ustępował kości.

Gdy się więc dobroć taka rozgłosiła wszędy,
Chcąc im jawnie pokazać większe jeszcze względy,
Ażeby się na jego łasce nie zawiedli,
Pozwolił, by jednego spośród siebie zjedli.
Po pierwszym poszedł drugi i trzeci, i czwarty.

Widząc, że się podpaśli, lew, choć **nieobżarty**,
Żeby ująć drapieży, a sobie **zakału**,

Dla kary, dla przykładu, zjadł wszystkich pomału.

Źródło: Ignacy Krasicki, *Lew i zwierzęta*, [w:] tegoż, *Dzieła wybrane*, t. I, oprac. Zbigniew Goliński, Warszawa 1989, s. 474.

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż przysłowie lub związek frazeologiczny, który może być ilustracją morału bajki Ignacego Krasickiego *Lew i zwierzęta*.

- ☐ Lwia część.
- ☐ Pańskie oko konia tuczy.
- ☐ Niedźwiedzia przysługa.
- ☐ Nie wywołuj wilka z lasu.
- ☐ Wyhodować żmiję na własnym łonie.
- ☐ Łaska pańska na pstrym koniu jeździ.

Ćwiczenie 2

Zaznacz postawy i cechy ludzkie, które są napiętnowane w bajce *Lew i zwierzęta*.

☐ Służalczość

☐ Brak solidarności

☐ Nonkonformizm

☐ Koniunkturalizm

☐ Solidarność

☐ Prostolinijność

☐ Hipokryzja

☐ Gościnność

Ćwiczenie 3

Podaj co najmniej siedem określeń charakteryzujących lwa z bajki Ignacego Krasickiego *Lew i zwierzęta*.

Ćwiczenie 4

Udowodnij, że w bajce *Lew i zwierzęta* Ignacego Krasickiego występują konwencjonalne postaci, a utwór jest alegoryczny. W tym celu uzupełnij formularz.

lew

zwierzęta

alegoria

przesłanie dydaktyczno-moralizatorskie

Ćwiczenie 5

Wypisz w tabeli wady postaci, na które Ignacy Krasicki zwraca uwagę we *Wstępie do bajek*.

młody, stary, bogacz, autor, celnik, szewc, żołnierz, łotr, minister, poeta

Postać	Wady	
młody		
stary		
bogacz		
autor		
celnik		
szewc		
żołnierz		
łotr		
minister		
poeta		

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, na czym polega poetycki koncept zastosowany przez Ignacego Krasickiego we *Wstępie do bajek*.

Ćwiczenie 7

W jaki sposób Ignacy Krasicki we *Wstępie do bajek* wykorzystał wieloznaczność słowa *bajka*?

Ćwiczenie 8

Czy z bajek Ignacego Krasickiego wyłania się pesymistyczna wizja świata? Sformułuj odpowiedź, w której uzasadnisz swoje stanowisko i odwołasz się do znanych ci utworów z okresu oświecenia.

Dla nauczyciela

Autorka: Sabina Świtała

Temat: W królestwie Alegorii. Przesłanie dydaktyczno-moralizatorskie bajek Ignacego Krasickiego

Adresat:

III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- Kompetencje cyfrowe;
- Kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- określa postawy i cechy ludzkie piętnowane w bajkach;

- uzasadnia, na czym polega konwencjonalność i alegoryczność bajek;
- formułuje przesłania dydaktyczno-moralizatorskie bajek;
- pisze własną bajkę.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- metoda oglądowa;
- pogadanka;
- metoda ćwiczeń przedmiotowych;
- praca z tekstem;
- *escape room*.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca całego zespołu klasowego;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- instrukcje dla grup;
- kolorowe koperty z zadaniami;
- rekwizyty, materiały do stworzenia pokoju zagadek, np. maskotki zwierząt (w tym lwa), łańcuchy, hasło „wolność” lub ilustracja przedstawiająca lecącego ptaka.

Przebieg zajęć:

Przed zajęciami

Część zajęć zostanie przeprowadzona w formie pokoju zagadek (*escape room*), dlatego przed zajęciami nauczyciel powinien odpowiednio przygotować salę (rozmieścić kolorowe koperty z zadaniami, przynieść rekwizyty, np. maskotki zwierząt – w tym lwa, łańcuchy, hasło „wolność” lub ilustracja przedstawiająca lecącego ptaka i inne według uznania). Do czasu rozpoczęcia pracy w pokoju zagadek rekwizyty powinny być zasłonięte (np. materiałem). Jeśli jest taka możliwość, pokój zagadek można zaaranżować w innej sali.

Faza wstępna

1. Nauczyciel informuje, że na zajęciach uczniowie przeniosą się do królestwa Alegorii, ale zanim to nastąpi, muszą poznać kilka zasad, które w niej panują.
2. Prowadzący zadaje następujące pytania:
 - Co oznacza nazwa krainy? Czym jest alegoria?
 - Z jakim gatunkiem literackim można ją powiązać?
 - Jakie są cechy bajki?
3. Uczestnicy zajęć zapoznają się z multimediami bazowym, po każdym z punktów od 2 do 5 wyciągają wnioski (dotyczące kolejno: alegorii, akcji, nauki moralnej, stylu), następnie odczytują informacje ukryte pod punktami 6-9 i weryfikują swoje wnioski.
4. Zapisanie tematu zajęć.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy (każda grupa ma przypisany inny kolor), prosi, aby zamknęli oczy i w tym czasie odsłania rekwizyty, zasłania okna (jeśli pokój zagadek jest w innej sali, grupy przechodzą do niej). Rozdaje instrukcje grupom:

Jesteście w krainie Alegorii, różnicie się jednak od jej mieszkańców, dlatego trafiliście do niewoli i zostaliście zamknięci w lochu. Aby wydostać się z niewoli, musicie zdobyć Bajkowy Klucz Mądrości. Tylko on pozwoli Wam opuścić Alegorię i uchroni Was przed przemianą w zwierzęta. Przed Wami zadania, rozwiążcie je poprawnie, a Bajkowy Klucz Mądrości będzie Wasz. Pamiętajcie, że jesteście drużyną, tylko współpraca i zaangażowanie wszystkich pozwoli Wam dojść do celu.

W sali ukryte są koperty w kolorze, który został przypisany Waszej grupie. W kopercie znajdziecie polecenia i wskazówki, które pozwolą Wam odnaleźć kolejną kopertę. Na poszukiwanie koperty za każdym razem wyrusza jeden z Was – tropiciel. Po odnalezieniu koperty z zadaniem tropiciel naradza się z grupą. Rozwiązanie zadania sygnalizujecie strażnikowi – nauczycielowi podniesioną ręką. Strażnik sprawdza poprawność rozwiązania. Za każde poprawnie rozwiązane zadanie otrzymacie od niego litery, które utworzą hasło – klucz, dzięki któremu uwolnicie się z lochu. Jeśli w trakcie pracy znajdziecie kopertę w innym kolorze niż kolor Wam przypisany, nie ruszajcie jej.

Na wykonanie zadań macie 20 minut.

Pierwsze zadanie znajduje się w kopercie nr 1.

2. Zadania dla grup są takie same, ale grupy rozwiązują je w innej kolejności.

Koperta nr 1.

Zadanie 1

W diagramie ukryło się pięć haseł. Odnajdźcie je.

M	Y	Y	P	X	Z	M	B	J	L
S	Z	A	S	R	U	G	S	E	A
Z	A	I	E	B	L	O	T	Q	L
Z	N	I	L	A	K	T	B	L	E
E	W	K	T	A	D	Y	Q	L	G
Z	S	N	C	L	E	K	S	P	O
X	M	M	W	R	T	R	G	E	R
N	A	U	K	A	F	X	R	V	I
Q	P	R	X	R	S	P	O	U	A
T	S	F	Z	U	A	J	N	H	S

Liczba haseł związanych z bajką oznacza numer kolejnej koperty.

Koperta nr 3.

Zadanie 2

Podejdźcie do stanowiska komputerowego i wykonajcie ćwiczenia 1-4 z e-materiału.

Uczniowie przedstawiają moral nauczycielowi, który daje kolejną wskazówkę:

Następną kopertę znajdziecie przy tym, który nie był dobrym władcą.

Koperta umieszczona przy lwie (może to być maskotka lwa lub wizerunek lwa umieszczony w sali – decyzja należy do nauczyciela).

Zadanie 3

Przeczytajcie bajkę *Chart i kotka*. Jaki moral z niej płynie?

Chart, widząc kotkę, że mysz jadła na śniadanie,

Wmawiał jej tak podły gust i polowanie.

Rzekła kotka, wymówką wcale niezmieszana:

Wolę ja mysz dla siebie, niż sarnę dla pana.

Źródło: I. Krasicki, *Chart i kotka*, [w:] tegoż, *Bajki i przypowieści*, Sanok 1856 s. 27.

Następną kopertę znajdziecie przy tym, co cenila kotka.

Koperta umieszczona przy hasle „wolność” (może to być również wizerunek lecącego ptaka).

Zadanie 4

Przeczytajcie niepełną bajkę Ignacego Krasickiego. Z jakim zwierzęciem może rozmawiać wół?

Wół się śmiał, widząc w małej pracy skrzętne;

Wtem usłyszał od jednej te słowa pamiętne:

Z umysłu pracujących – szacunek roboty,

Ty pracujesz, bo musisz; my z ochoty.

To już ostatnie zadanie. Litery otrzymane od strażnika utworzą hasło, dzięki któremu pozostaniecie ludźmi i uwolnicie się z lochu.

3. Litery tworzą hasło Ezop, które jest pretekstem do rozmowy na temat twórcy. Jeśli jest duża różnica między tempem pracy poszczególnych grup, uczniowie, którzy rozwiązali zadania wcześniej, mogą zapoznać się z informacjami dotyczącymi twórcy umieszczonymi w bloku tekstowym.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel pyta:

- Jakie postawy i cechy ludzkie są piętnowane w bajkach?
- Czemu służy konwencjonalność i alegoryczność bajek?

Praca domowa:

Uczniowie tworzą własne bajki. Bajki muszą być związane z dwoma hasłami, które losują uczestnicy zajęć.

Przykładowe hasła:

Bohater	Tematyka
lis, orzeł, mrówka, sowa, ćma, motyl, jętką, delfin, koń, wilk, gołąb, borsuk, krowa, świnia, sokół, pies, kot, słoń wiewiórka, żółw, bizon, koliber, łabędź, pająk, szczur, wielbłąd	równowaga, wolność, radość życia, mądrość, wierność, niezależność, stabilność, cierpliwość, komunikacja, wytrwałość, miłość, spryt, ostrożność, głos serca, siła, autorytet, przeznaczenie, inteligencja

Materiały pomocnicze:

A. Puścińska, *Szkolny escape room*, „Dyrektor Szkoły” 2018, nr 2, s. 48-50.

A. Kubala-Kulpińska, *Escape room, czyli zamknięci w świecie zagadek*, „Polonistyka” 2017, nr 6, s. 37-39.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Teksty umieszczone w multimedium bazowym można wykorzystać przy tworzeniu zadań, które uczniowie będą wykonywać w pokoju zagadek.